

รายวิชา ภาษาไทย

เรื่อง ประโยคสามัญ

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้สอน ครูฟาริตะห์ เบญญากาจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ สร้างคำนำไปใช้

ประโยคสามัญ

ท ๔.๑ ม. ๒/๒

ผู้หญิง

ชอบ

ดอกไม้

ลม

แข็งแรง

ใบความรู้ เรื่อง ประโยคสามัญ
รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๒๑๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประโยคสามัญ

ประโยค คือข้อความที่สื่อสารได้เรื่องราว ทำให้รู้ว่าผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการบอกเล่าเรื่อง โดยปกติประโยคประกอบด้วยข้อความ ๒ ส่วน แต่ละส่วนเรียกว่า วลี ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำนามเป็นหลักเรียกว่า นามวลี กับส่วนประกอบของประโยคที่มีคำกริยาเป็นหลัก เรียกว่า กริยาวลี นามวลีจะทำหน้าที่เป็นภาคประธาน ส่วนกริยาวลีจะทำหน้าที่เป็นภาคแสดง ประโยคจะประกอบด้วยภาคประธาน และภาคแสดงโดยสมบูรณ์ คือประกอบด้วยนามวลี กับกริยาวลี หรือจะประกอบด้วยภาคแสดงหรือกริยาวลีแต่เพียงอย่างเดียวก็ได้ แต่จะประกอบด้วยภาคประธาน หรือนามวลีแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้

๑. ภาคประธาน คือ ส่วนที่เป็นผู้กระทำและอาจมีส่วนขยายหรือไม่ก็ได้ เช่น

อรพรรณ กิน บะหมี่หมูแดง

นักเรียน เล่นเกมโดมิโนอย่างสนุกสนาน

๒. ภาคแสดง คือ ส่วนที่บอกอาการ หรือบอกสภาพขอประธาน อาจมีส่วนขยายหรือไม่ก็ได้ เช่น

 น้องร้องไห้

 นกพิราบบินบนท้องฟ้า

 (ส่วนขยาย อาจเป็นคำหรือกลุ่มคำอยู่ในภาคประธาน อยู่ในภาคแสดงก็ได้ ซึ่งอาจเป็นการขยายกริยา ขยายกรรม หรือขยายส่วนเติมเต็ม)

ชนิดของประโยค

๑.ประโยคความเดียว

๒.ประโยคความรวม

๓.ประโยคความซ้อน

➤ **ประโยคสามัญ** (เอกรรณประโยค) ประโยคที่มีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว มีประธานตัวเดียว มีกริยาตัวเดียว จะมีกรรมมาขยายหรือไม่ก็ได้ เช่น

- แก้วแตก

- ผนตกหนัก

- น้ำผึ้งไปซื้อกระดาษที่สำเพ็ง

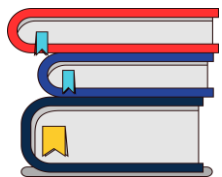
- ฉันอ่านหนังสือ

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้

เรื่อง

ประโยคสามัญ

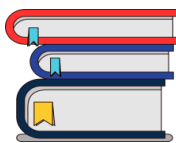

ประโยค

ภาคประธาน

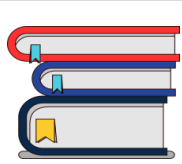
คือ ถ้อยคำที่มีใจความสมบูรณ์

ภาคแสดง

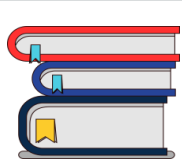
ภาคประธาน

คำหรือกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ
อาจมีบทขยายซึ่งเป็นคำหรือกลุ่มคำมาประกอบ
เพื่อทำให้มีใจความชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาคแสดง

คำหรือกลุ่มคำที่แสดงการกระทำ
ของภาคประธานประกอบไปด้วย**บทกริยา**
บทกรรมและส่วนเติมเต็ม

โครงสร้างของประโยค

ภาคประธาน

บทประธาน
(ขยายประธาน)

ภาคแสดง

บทกริยา(บทขยายกริยา)
บทกรรม(บทขยายกรรม)

ฝนตก

ภาคประธาน

ฝน

ภาคแสดง

ตก

น้ำไหล

ภาคประธาน

น้ำ

ภาคแสดง

ไหล

ลมพัด

ภาคประธาน

ลม

ภาคแสดง

พัด

ตาตำปลูกผัก

ภาคประธาน

ตาตำ

ภาคแสดง

กริยา / กรรม
ปลูกผัก

นักเรียนทำการบ้าน

ภาคประธาน

นักเรียน

ภาคแสดง

กริยา / กรรม
ทำการบ้าน ...

จั่นกินผลไม้

ภาคประธาน

จั่น

ภาคแสดง

กินผลไม้

คุณพ่อเป็นทหาร

ภาคประธาน

คุณพ่อ

ภาคแสดง

เป็นทหาร

โดเรม่อนใช้ไหม้แมชชีนไปโลกอนาคต

ภาคประธาน

โดเรม่อน

ภาคแสดง

ใช้ไหม้แมชชีนไป
โลกอนาคต

ใบงานเรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค
รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแยกส่วนประกอบของประโยคต่อไปนี้

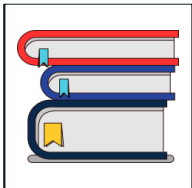
ประโยค	ประธาน	กริยา	กรรม	ส่วนขยาย
๑. ฝนตกหนักมาก				
๒. ดนัยถูกคุณพ่อดุ				
๓. นกบินบนท้องฟ้า				
๔. เบิร์ดร้องเพลงเพราะมาก				
๕. แก้วน้ำแตกแตก				
๖. โก๋ขันตอนโก๋ล้รุ่ง				
๗. แม่ของฉันทันซื้อกระเป๋				
๘. เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล				
๙. วีรภาพหุดกับน้อยอย่างสุภาพ				
๑๐. หน้าหนาวปีนี้หนาวมาก				

ให้นักเรียนทำใบงาน

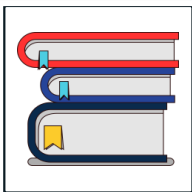
เรื่อง

การแยกส่วนประกอบ ของประโยค

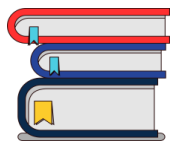

ฝนตกหนักมาก

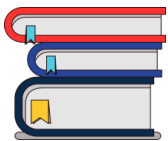

ฉันยังถูกคุณพ่อดุ

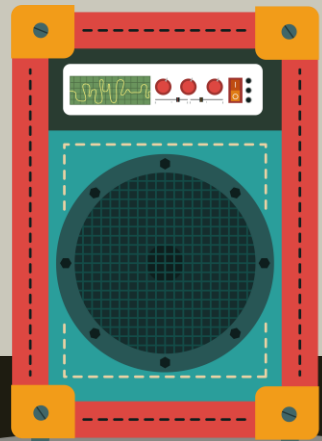

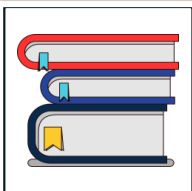

นักบินบนท้องฟ้า

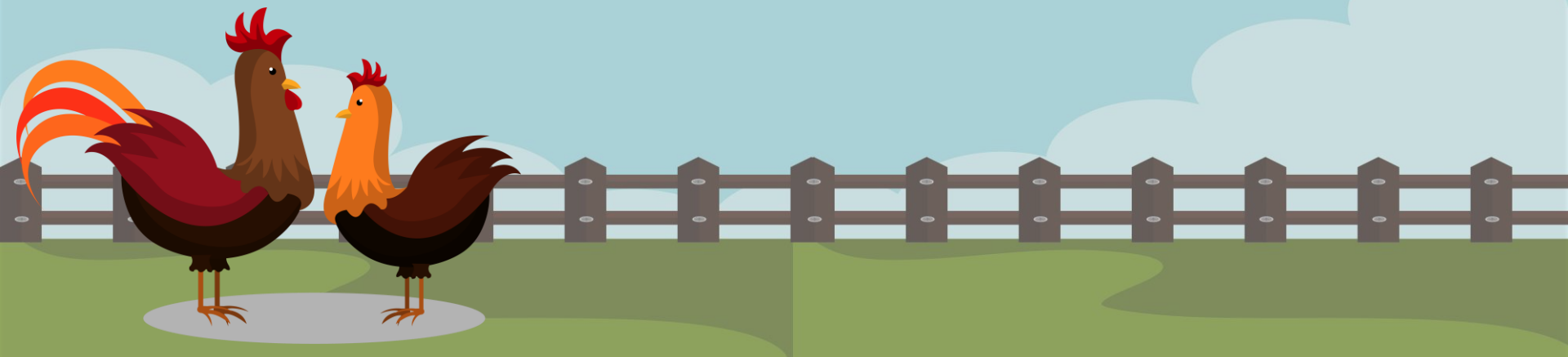
เบิร์ดร้องเพลงเพราะมาก

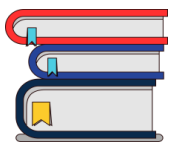

แก้วน้ำตกแตก

แม่ของฉันซื้อกระเป๋า

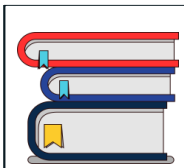
เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล

วีรภาพพูดกับน้อยอย่างสุภาพ

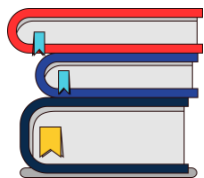

หน้าหนาวปีนี้หนาวมาก

ประโยชน์แบ่งออกเป็นกี่ชนิด

ชนิดของประโยค

ประโยคสามัญ

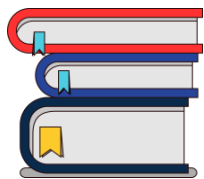
ประโยครวม

ประโยคซ้อน

ประโยชน์สามัญ

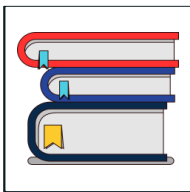
มีลักษณะอย่างไร

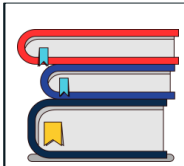
ประโยชน์สามัญ

คือ ประโยคที่มีใจความสำคัญเพียงเรื่องเดียว
มีภาคประธานภาคเดียว ภาคแสดงเดียว มีกริยา
สำคัญเพียงตัวเดียว

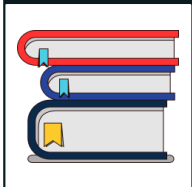
นักเรียนหลายคนเรียนภาษาไทยเก่งมาก

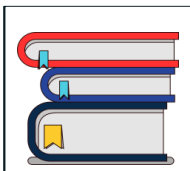
นารีร้องไหจนน้ำตาเป็นสายเลือด

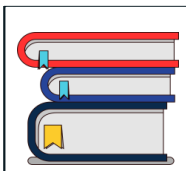
พนักงานรักษาความสะอาด เก็บขยะเปียกต่างคได้

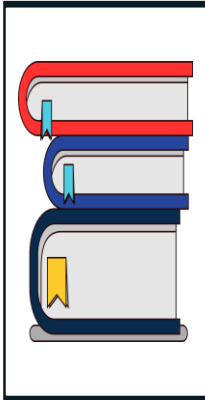
อติพรนั่งรับประทานอาหารในห้องครัว

สุมิตราเดินไปกินข้าวที่ศูนย์อาหาร

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
แต่งประโยคสามัญ

ประโยชน์สามัญ

